

Motion till riksdagen

1989/90:Jo852

av Marianne Andersson och Birgitta Hambræus

(båda c)

Samordning av stödet för bevarande av kulturlandskapet

Det öppna landskapet är i fara. I takt med att framtidsutsikterna för jordbruket ter sig allt mer osäkra och pessimistiska ökar risken för att det öppna och omväxlande landskap som vi svenskar tagit för givet kommer att försvinna.

Det gamla kulturlandskapet är en viktig tillgång för en god livsmiljö och det har också ett omistligt vetenskapligt värde. Ett särskilt värde finns i de sista resterna av våra ogödslade gräsmarker, som uppehållits genom slätter. Just där finns de flesta av våra skyddsvärda växtarter.

Under senare år har man fått upp ögonen för de ökande hoten mot detta omistliga kulturarv och samhället har också gått in med vissa stödåtgärder. Problemet med dem är dels att de är otillräckliga, dels att de är splittrade i en rad statliga anslag, t ex:

- naturvårdsverkets anslag Vård av naturreservat m.m.
- naturvårdsverkets och lantbruksstyrelsens skilda NOLA-anslag, Naturvårdsåtgärder i odlingslandskapet
- lantbruksstyrelsens NYLA-anslag, Nya inslag i landskapet
- riksantikvarieämbetets KOLA-anslag, Vård m.m. av kulturlandskap och fornlämningar

Dessutom kan skogsstyrelsens s.k. 5:3-bidrag användas för åtgärder i kulturlandskapet liksom en del arbetsmarknadsmedel. I det nyligen lämnade förslaget, Ds 1989:63, en ny livsmedelspolitik, föreslås en ersättning baserad på upphandling i likhet med nuvarande NOLA-system, kombinerat med en möjlighet till reservatbildning av den mest värdefulla arealen.

Denna mängd av stödformer ger merarbete och därmed extra kostnader vid myndigheternas handläggning. För den enskilde är det omöjligt att sätta sig in i det snåriga systemet.

I stället borde man samordna anslagen. Ett anslag för lagskyddade objekt och ett för övriga bör räcka. Detta skulle medföra att endast ett centralt organ får ansvar för bevarandearbetet. I dess direktiv bör särskild tyngd läggas på bevarande av genresurser genom avel och odling samt de skyddsvärda slätterängarna som beskrivits ovan.

En sådan ordning skulle ge ett bättre utnyttjande av insatta resurser.

Även lagstiftningen inom detta område bör ses över. Enligt vår uppfattning skulle en fullständig bevarandelag som omfattar både naturvård och kulturminnesvård vara fördelaktig.

Hemställan

Mot. 1989/90

Jo852

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om samordning av stödet till bevarande av kulturlandskapet,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bevarande av de sista, ogödslade slätterängarna,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en fullständig bevarandelag, omfattande både naturvård och kulturminnesvård.

Stockholm den 25 januari 1990

Marianne Andersson (c)

Birgitta Hambraeus (c)